

Què passa amb el monument franquista de Tortosa?

MARINA PALLÀS CATURLA
Periodista

Anàlisi

Llarg procés judicial. La Generalitat havia d'emprendre les obres de retirada del monòlit el juliol de 2021, però diversos recursos presentats davant la justícia per un col·lectiu que defensa el seu manteniment van paral·litzar els treballs

El monument franquista de Tortosa, ubicat al bell mig del riu Ebre, ha protagonitzat inquantificables titulars i converses en els darrers anys a les Terres de l'Ebre. La Generalitat va anunciar les obres de retirada del monòlit per al juliol de 2021, però diversos recursos presentats davant la justícia van paral·litzar les obres. El desenllaç d'aquest llarg procés continua sent incert.

El monument forma part de l'skyline i del paisatge urbà de Tortosa des de 1966. És imponent, de 45 metres d'alçada, i està col·locat sobre una de les antigues pilastres que sustentaven el pont de la Cinta, destruït durant la Guerra Civil. L'escultura és obra de Lluís Maria Saumells i va ser inaugurada amb tots els honors pel dictador Francisco Franco el 21 de juny de 1966, per celebrar els 25 anys de la Batalla de l'Ebre, la més sagnant de la Guerra Civil. Ja en democràcia es van treure alguns elements franquistes del monument.

Des de fa anys, la Comissió per a la retirada dels símbols franquistes insisteix en el seu desmantellament. Mentre que a l'altra banda, el Col·lectiu per la Reinterpretació del Monument de la Batalla de l'Ebre (Corembe) aposta per mantenir-lo. Per a uns, la sola presència d'un monument erigit per un dictador feixista és ofenedora i inviable en una democràcia. Per a altres, un monument tan visible es pot convertir, precisament, en un instrument de pau per no oblidar la història i esborrar-la de la via pública. Per a altres tortosins, cansats de ser el focus d'atenció nacional quan esclata la polèmica de forma recurrent als mitjans, el monument ja els resulta indiferent i consideren oportú deixar-ho tot plegat en mans de la Justícia.

El 2016 l'Ajuntament de Tortosa va celebrar una consulta per conèixer l'opinió de la ciutadania. Un 29,73% de la població tortosina va participar en la consulta, i el 68% va votar pel seu manteniment.

El monument al bell mig del riu Ebre, a Tortosa, sobre la pilastra de l'antic pont de la Cinta destruït durant la Guerra Civil. FOTO: JOAN REVILLAS

Un dels punts de la qüestió és que ningú ha assumit la titularitat del monument i això ha anat entrebantant el procés. Després de diversos episodis judicials, la Generalitat havia d'emprendre les obres de retirada del monòlit el juliol del 2021 i ja es van començar a fer els treballs previs. Però diversos recursos judicials per part de Corembe van paral·litzar les obres.

Els recursos que va presentar Corembe per evitar el desmantellament del monument són tres. El primer procediment que hi ha en marxa ara mateix, i el més important, és el que hi ha al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) sobre la descatalogació del monument feta per l'Ajuntament de Tortosa. Està pendent de sentència, però si el TSJC dona la raó a Corembe, «tota la resta cau per si sol i ja no es podria retirar el monument», en pa-

raules de l'advocat del Corembe Alejandro Hernández.

Aquesta descatalogació va tenir lloc la tardor del 2020 en un ple extraordinari que va aprovar la modificació del POUM (pla d'ordenació urbanística municipal) per retirar el monument del catàleg d'edificis i conjunts his-

El TSJC avala que el Corembe recorri contra tots els tràmits de la retirada del monument

tòrics i artístics de la ciutat. «Aquí vam fer valdre l'interès patrimonial i arquitectònic del monument, amb informes d'arquitectes i historiadors. També la Real Acadèmia de San Fernando està elaborant un informe», precisa el lletrat.

El segon recurs en marxa de Corembe (al Jutjat Administratiu número 2 de Tarragona) és contra la Il·licència d'obres (per a la retirada) atorgada per l'Ajuntament de Tortosa a la Generalitat. Però aquest procediment no pot avançar fins que no es resolgui l'anterior punt del TSJC. Per això el primer recurs contra la descatalogació és clau perquè la jutgessa de Tarragona que va paral·litzar les obres va deixar clar que no iniciaria el procediment per a dirimir si la Generalitat pot o no retirar el monument fins que el TSJC es pronuncie sobre el recurs contra la descatalogació.

En el tercer i últim recurs és on hi ha hagut novetats fa pocs dies. En un altre procés judicial, el jutjat contenciós administratiu número 11 de Barcelona va argumentar fa més d'un any que el Corembe no estava legitimat per a recórrer contra resolucions dic-

tades pel Centre d'Iniciatives per a la Reinscripció (CIRE), l'organisme de Justícia de la Generalitat que va treure a licitació i va adjudicar les obres per a la retirada del monument.

El Corembe va presentar un recurs d'apel·lació i ara el TSJC li ha donat la raó, reconeixent la seua legitimació activa per a recórrer resolucions dictades pel CIRE. «Considerem que el CIRE no és competent per traure a obra pública la retirada del monument perquè no és el propietari», argumenta l'advocat.

Finalment, cal recordar que de forma paral·lela la Generalitat treballa en la futura Llei de Memòria Històrica, que segons es va exposar en el seu moment, hauria de garantir la retirada del monòlit. Potser llavors serà moment de veure si finalment el monument es converteix, o no, en cosa del passat.